

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Projeye Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Öğrencilerin Başarısına Ve Derse Yönelik Tutumlarına Etkisi

Talip Öztürk¹

Özet

Bu araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler dersi "Ülkemiz ve Dünya" ünitesinin öğretiminde projeye dayalı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin akademik başarısı ve derse yönelik tutumları üzerinde etkili olup olmadığına ortaya koymaktır. Araştırmanın katılımcılarını, 2010-2011 eğitim ve öğretim yılı ikinci döneminde Ankara ili Mamak ilçesi Demirlibahçe İlköğretim Okulu'nda eğitim gören 6/B (deney grubu) ve 6/A (kontrol grubu) sınıfı öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada 2x2'lik öntest-sontest kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Deney grubundaki öğrencilerle "Ülkemiz ve Dünya" ünitesi PDÖY (Projeye Dayalı Öğrenme Yaklaşımı) ile kontrol grubunda ise aynı ünite müfredatın gerektirdiği yaklaşım ile işlenmiştir. Proje çalışmalarına yardımcı olması amacıyla araştırmacı tarafından diğer araştırmalardan derlenerek hazırlanan "Bireysel Proje Hazırlama Kılavuzu", "Grup Proje Hazırlama Kılavuzu" ve "Öğretmen Proje Hazırlama Kılavuzu" kullanılmıştır. Araştırma "Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Yıllık Planı"na göre "Ülkemiz ve Dünya" ünitesinin işlendiği beş hafta süresince yürütülmüş ve öntest - sontest gibi veri toplama süreçleri için iki hafta süre kullanılmıştır. Proje gruplarının oluşturulması sürecinde "Kişisel Bilgi Formu" ve "Grasha-Reichmann Öğrenme Stilleri Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada her iki gruba da "Akademik Başarı Testi" ve "Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" öntest - sontest olarak uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre PDÖY ile öğretimin müfredatın gerektirdiği yöntemlere göre Sosyal Bilgiler dersinde öğrenci başarısını artırmada etkili olmadığı fakat tutumlarını artırmada etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretimi, Projeye Dayalı Öğrenme Yaklaşımı.

Abstract

The aim of this research is to determine whether the project based learning approach is effective on students' academic achievements, attitudes towards the Social Studies lesson and their opinions about the process in teaching "Our Country and the World" learning unit in Social Studies lesson. The attendants of the research are the students of 6/B (experimental group) and 6/A (control group) classes in Demirlibahçe Primary School in Mamak district of Ankara province during the spring semester of 2010-2011 educational year. The study consisted of 2x2 pre-test post-test control group design. "Our Country and the World" learning unit was taught by conducting Project based learning approach in experimental group and the same learning unit was taught by using the approach which Social Studies curriculum requires. "Student Project Guide", "Group Project Guide" and "Teacher Project Guide" was compiled from other similar researches in order to help students out during project works. The research was conducted at the time when "Our Country and the World" learning unit was planned according to "Social Studies Curriculum Annual Plan" and two-week time was spent to collect data by pre-test, post-test. "Personal Information Form" and "Grasha-Reichmann Learning Styles Scale" were used in the process of comprising project study groups. "Academic Achievement Test" and "Attitude Scale towards the Social Studies Course" were applied as pre-test and post-test. According to the findings of the research, it is concluded that project based learning approach is not effective in enhancing students achievements but effective in students attitudes towards Social Studies course.

Key Words: Social Studies Education, Project Based Learning Approach.

GİRİŞ

Yurtdışı literatürde "Project Based Learning (Blumenfeld, Krajcik, Marx ve Soloway, 1994; BIE, 2006)", "Project Method (Waks, 1997)" ve "Project Approach (Katz,1994)" adlarıyla bilinen öğrenme yöntemini nitelikle için ülkemizde "Proje Tabanlı Öğrenme (Başbay, 2006; Coşkun, 2004; Çiftçi, 2006; Demirel, Başbay, Uyangör ve Bıyıklı, 2001; Demirhan, 2002; Doğramacı, 2004; Erdem, 2002; Korkmaz, 2002;)", "Proje Temelli Öğrenme (Girgin, 2003)",

¹ Yrd. Doç. Dr. Ordu Üniversitesi, ozturk_talip@hotmail.com

“Projeye Dayalı Öğrenme Yaklaşımı (Ada, Baysal ve Kadioğlu, 2009)”, “Proje Yaklaşımı (Anliak, Yılmaz ve Beyazkürk, 2008)” ve “Proje Çalışması (Kurak, 2009)” gibi çeşitli kavramlar kullanılmakta olup bu araştırmada projeye dayalı öğrenme yaklaşımı olarak kullanılmıştır.

Eğitimde projeler, bazen bir sınıftaki tek bir öğrenci tarafından, bazen bir öğrenci grubu tarafından, bazen de bütün bir sınıf tarafından üstlenilen çalışmalardır. Projelerin başlıca özelliği, öğrencinin, öğretmenin veya her ikisinin de birlikte yaptıkları bir araştırma çalışmasında, seçilen bir konu ile ilgili olarak araştırılması gereken sorulara tatmin edici yanıtlar bulmak üzerine odaklanması olarak ifade edilebilir. Asıl olan mesele ise, araştırma sorusuna ilişkin doğru cevap veya cevapların aranmasından ziyade, araştırılan konu hakkında daha çok şey öğrenilmesidir (Katz, 1994: 12).

Öğrenciyi merkeze alan ve etkin katılımını gerçekleştiren, öğrencinin düşüncelerine değer verildiği, bilginin yaşamla bütünleştirilerek anlamlandırıldığı bir öğrenme-öğretme ortamı ortaya koymak hem öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı olumlu tutumlar geliştirmesine katkı sağlayacak hem de edindiği becerileri hayat boyu kullanabilmesini gerçekleştirecektir. Sosyal Bilgiler dersine ilişkin öğrenci tutumları ile ilgili araştırma bulguları, genelde bu derse karşı tutumların istenilen düzeyde olmadığını göstermektedir. Araştırmalarda, öğrencilerin bu derse karşı olumsuz tutumlarının nedeni olarak ortaya konulan sonuçlardan bazıları da öğretmenlerin derste uyguladıkları yöntemler olarak işaret edilmektedir (Öztürk ve Dilek, 2002: 40).

Dolayısıyla, önemli bir ders olan Sosyal Bilgilerin öğrenilmesi ve öğretilmesinde kullanılacak tekniklerin iyi seçilmesi, hedef öğrenci kitlesinin isteklerinin ve niteliklerinin göz önünde bulundurulması, kullanılacak tekniğin seçilmesinde daha dikkatli davranılması gerekmektedir. Alan uzmanları kullanılacak tekniklerin niceliğinden ziyade niteliğinin önemli olduğunu ortaya koymuşlardır. Sosyal Bilgiler dersine yönelik en yararlı tekniğin kullanılması konusunda da alan uzmanlarına büyük sorumluluk düşmektedir. Bu çalışmayla, Sosyal Bilgiler öğretiminin amacını yerine getirmesine büyük oranda destek sağladığı düşünülen projeye dayalı öğrenme yönteminin öğrencilerin akademik başarıları ve derse yönelik tutumları üzerinde etkili olup olmadığı araştırılmış ve aşağıdaki problem cümlesi ve alt problemler üzerinde durulmuştur.

Problem Cümlesi

Sosyal Bilgiler öğretiminde projeye dayalı öğrenme yaklaşımı kullanımının öğrencilerin akademik başarıları ile derse yönelik tutumlarına etkisi nedir?

Alt Problemler

1. Sosyal Bilgiler öğretiminde projeye dayalı öğrenme yaklaşımının uygulandığı deney grubu öğrencilerinin ve müfredatın uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi “Ülkemiz ve Dünya” ünitesine yönelik akademik başarı testinden aldığı puanlar; gruplara (deney-kontrol), ölçümlere (öntest-sontest) ve bunların ortak etkisine göre farklılaşmakta mıdır?
2. Sosyal Bilgiler öğretiminde projeye dayalı öğrenme yaklaşımının uygulandığı deney grubu öğrencilerinin ve müfredatın uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeğinden aldığı puanlar; gruplara (deney-kontrol), ölçümlere (öntest-sontest) ve bunların ortak etkisine göre farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Uygulama Okulu ve Sınıf Düzeyinin Belirlenmesi

Bu araştırma, 2010-2011 eğitim - öğretim yılı ikinci yarıyılında, toplamda beş haftalık bir süre içerisinde, Ankara ili Mamak ilçesi Demirlibahçe İlköğretim Okulu 6-A ve 6-B sınıflarının öğrencileri ile birlikte gerçekleştirilmiştir.

Araştırmacının uygulamayı yapılacağı okulun belirlenmesinde; araştırmacı açısından ulaşım olanakların elverişli olması, uygulamanın okul yönetimi tarafından kabul görmesi, araştırma izin yazılarının gerçekleştirilebilmesi, birlikte çalışılacak olan öğretmenin istekli ve öğrenmeye açık olması gibi özellikler göz önünde bulundurularak en iyi seçimin yapılmasına çalışılmıştır. Bunun için öncelikle araştırmacının bulunduğu ilde iletişim içerisinde bulunduğu öğretmen ve okul yöneticilerinin listesi çıkarılmıştır. Daha sonra bu liste içerisinde yer alan eğitimciler ile telefon ya da e-posta ile iletişime geçilerek konuyla ilgili görüşleri alınmış, kararın daha sonra kendilerine bildirileceği söylenmiştir. En son aşamada ise yukarıda verilen özellikler de göz önünde bulundurularak çalışılacak olan okul belirlenmiştir.

Bunun yanında uygulamanın ilköğretim 6. sınıf seviyesinde gerçekleştirilmesinde; öğrencilerin gelişim dönemleri itibarıyla uygulama yapılmasına elverişli olmasıdır. Bunun yanında daha önce yapılmış olan araştırmalar gözden geçirilmiş ve sınıf düzeyine karar verilmiştir.

Deney ve Kontrol Gruplarının Belirlenmesi

Araştırma okulunun belirlenmesinden sonra deney ve kontrol gruplarının tespit edilmesi aşamasına geçilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu toplamda 67 öğrenciden oluşmaktadır. Bu öğrencilerin 35'i deney, 32'si de kontrol grubunu meydana getirmektedir.

Deney ve kontrol gruplarını meydana getiren bu öğrenciler tarafsız olarak tespit edilmiştir. Bu işlem için grupların eşitliğinin test edilmesi sürecinden hemen sonra tespit edilen iki sınıfın hangisinin deney, hangisinin kontrol grubu olacağı meselesi öğretmen ve araştırmacı arasında yapılan bir rastgele atama yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu işlem sonunda 6-B sınıfı deney, 6-A sınıfı da kontrol grubu olarak atanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla dört adet ölçme aracı kullanılmıştır;

1. "Kişisel Bilgi Formu"; Çalışma grubunun özelliklerinin belirlenmesinde ve grupların denkleştirilmesinde,
2. "Grasha-Reichmann Öğrenme Stilleri Ölçeği"; Proje gruplarının oluşturulmasında,
3. "Akademik Başarı Testi"; Öğrencilerin "Ülkemiz ve Dünya" ünitesine yönelik bilgilerinin uygulama öncesi ve sonrasında ölçülmesinde,
4. "Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği"; Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarının uygulama öncesi ve sonrasında ölçülmesinde,

Aşağıda ölçme araçları ve geliştirme aşamaları ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmaya katılan öğrencilerin özelliklerinin belirlenmesinde, deney ve kontrol gruplarının denkleştirilmesinde kullanılan bu form, öğrencilerin cinsiyet, anne ve baba eğitim durumları ve Sosyal Bilgiler dersine ait notlarının öğrenilmesine yönelik hazırlanmıştır.

2. Grasha- Reichmann Öğrenme Stilleri Ölçeği

Bu araştırmada proje gruplarının oluşturulması sürecinde daha önce çeşitli amaçlarla geliştirilmiş ve çeşitli araştırmalarda kullanılmış ölçme araçları incelenmiş, bu araştırmanın özelliklerine en uygun olan ölçeğin Grasha-Reichmann tarafından hazırlanmış olan "Öğrenme Stilleri Ölçeği"nin Uzuntiryaki, Bilgin ve Geban (2003) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış 60 maddeden oluşan formunun kullanılmasına karar verilmiştir. Ayrıca diğer araştırmacılar tarafından Türkçeye çevrilmiş ve ölçekler farklı araştırmacılar tarafından kullanılmıştır. Bu seçenekler içerisinde Türkçe'ye uyarlayan araştırmacılarından biri ile e-posta yoluyla iletişime geçilerek ölçeğin bu araştırmada kullanılabilmesine ilişkin onay alınmıştır.

3. Akademik Başarı Testi

Araştırmada, Sosyal Bilgiler dersinin öğretiminde uygulanan PDÖY uygulamalarının öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkilerini tespit edilebilmesi amacıyla "Akademik Başarı Testi" geliştirilmiştir.

Öncelikle İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı hareket noktası olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda 6. sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı "Küresel Bağlantılar" öğrenme alanı kapsamında "Ülkemiz ve Dünya" ünitesinde yer alan kazanımlar incelenmiştir. Bu kazanımlar çok geniş ölçekte davranış gelişimini kapsadığından dolayı, içerik analizi yöntemiyle analiz edilerek alt birimlerine ayrılmış, kazanımlar için çok sayıda performans ifadeleri oluşturulmuştur. Bu performans ifadeleri bir tablo haline getirilerek ortaya bir belirtke tablosu çıkarılmıştır.

Belirtke tablosunda yer alan performans ifadelerinden hareketle de taslak soru geliştirme çalışmalarına başlanmıştır. Bu üniteye kaynaklık edebilecek çok çeşitli yazılı ve elektronik kaynaklar taranarak toplamda 63 sorudan oluşan bir soru havuzu meydana getirilmiştir. Bu soru havuzunda toplam 32 adet performans ifadesini ölçen çoktan seçmeli sorular yer almıştır. Her performans ifadesini ölçen en az iki adet sorunun olmasına özen gösterilmiştir. İlk şekliyle 63 maddeden oluşan test, bir alan eğitim uzmanı, bir ölçme değerlendirme uzmanı ve dil uzmanı tarafından incelenerek maddeler üzerinde düzeltme ve sadeleştirme işlemleri gerçekleştirilmiştir.

"Hazırlanan testin kapsam geçerliliği uzman görüşüne başvurularak sağlanmıştır. Öncelikle hazırlanan taslak ölçeğin geçerlilik çalışmalarının yapılması amacıyla, her bir performans ifadesi ve bunlara yönelik hazırlanan test maddelerinin bulunduğu bir form, söz konusu maddelerin kazanımları ölçüp ölçmediği ile ilgili olarak uzman görüşü almak amacıyla da başka bir form hazırlanmıştır. Kelime işlemci belgesi biçiminde ve kolayca doldurulup geri gönderilebilecek şekilde hazırlanan bu formlar, 5 adet Sosyal Bilgiler öğretmeni ve 5 adet üniversite öğretim elemanına e-posta yoluyla gönderilmiş, bu formlara ilişkin uzman görüşünün alınması yoluna gidilmiştir. Alınan uzman görüşleri göz önünde bulundurularak soru maddeleri veya seçenekleri üzerinde önerilen değişiklikler gerçekleştirilmiştir. Bu işlem sonrasında ön uygulamaya hazır hale getirilen sorular tekrar gözden geçirilmiştir. Ön uygulama yapılacak olan form 47 soru maddesinden meydana gelmiştir. Her performans ifadesine 1 ya da 2 adet soru denk gelmiştir. Hazırlanan formda sorular kolaydan zora ve performans göstergelerinin sıralanışına göre sıralanmış ve soru seçenekleri her bir seçeneğe eşit olarak dağılacak şekilde düzenlenmiştir.

Hazırlanan testin güvenilirlik çalışmasının gerçekleştirilebilmesi amacıyla, 2010-2011 eğitim-öğretim yılı içerisinde Ordu ilinde merkez ilçesinde ve bir köy ilköğretim okulunda eğitim gören toplam 130 adet 7. Sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Uygulamanın gerçekleştirilmesi, araştırmacının tanıdığı öğretmen ve okul yöneticileri aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Uygulayıcılardan hazırlanan testin yönergesine uyulması ve öğrencilerin kopya çekmemelerine özen gösterilmesi rica edilmiştir. Uygulayıcılar tarafından ilköğretim 7. sınıf öğrencilerine uygulanan bu test kitapçıkları, uygulayıcılar tarafından kargo şirketine verilmek suretiyle araştırmacıya geri döndürülmüştür. Toplanan ölçek verileri bilgisayar ortamına aktarılmış ve ITEMAN madde analiz programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Akademik Başarı testinin Alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Tablo 1'de bu analize ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Tablo 1: Akademik Başarı Testi Analizi Sonuçları

Madde Sayısı	\bar{X}	Ss	En düşük	En Yüksek	Alfa (α)
32	21.2	4.14	11	30	0.81

Tablo 1'de, 32 maddeden oluşan akademik başarı testinin aritmetik ortalamasının 21.2 ve Alfa güvenilirlik katsayısının 0.81 olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre, Alfa

değeri 0.81 şeklinde tespit edilen başarı testinin, araştırmada kullanılacak seviyede bir güvenilirliğe sahip olduğu ifade edilebilir.

Nihai başarı testi 32 maddeden meydana gelmiş, bu şekliyle öntest ve sontest uygulamalarında kullanılmıştır.

4. Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği

Bu araştırmada, Demir ve Akengin (2010) tarafından geliştirilmiş olan tutum ölçeği kullanılmıştır. Tutum ölçeği tercihinin bu yönde yapılmasının sebepleri, Demir ve Akengin (2010: 28) tarafından da açıklandığı gibi mevcut geçerli ve güvenilir Sosyal Bilgiler dersi tutum ölçeklerinin geliştirilme sürecinde madde seçimi için farklı yöntemlerin kullanılmaması ve tutum ölçeği üzerinde doğrulayıcı faktör analizinin yapılmaması gibi eksikliklerin bulunması olarak ifade edilebilir.

Uygulamanın Yapılması

Bu başlık altında öncelikle araştırmanın uygulama sürecinde gerçekleştirilen işlemlere yer verilmiş, deney ve kontrol grubunda gerçekleştirilen işlemler detaylı şekilde ifade edilmiştir.

Kontrol Grubunda Gerçekleştirilen Uygulamalar

DeneySEL işlem süresince kontrol grubunda herhangi bir değişikliğe gidilmeden Sosyal Bilgiler öğretmeninin uygun gördüğü öğretim yöntemleriyle ders işlenmiştir. Ancak, araştırmacı tarafından kontrol grubunda öğretmenin hangi öğretim yöntemlerini kullandığını bilmeye ihtiyaç duyduğundan, öğretmenle birlikte her ders için günlük ders planı hazırlanmıştır. Kontrol grubunda gerçekleştirilen uygulamalar Tablo 2’de özet olarak sunulmuştur.

Tablo 2: Kontrol Grubunda Uygulanan Çalışma Takvimi

Hafta	İşlenen Konular	Süre
1	Dünyanın Neresindeyiz? Kim Nerede Çalışıyor?	3 ders saati
2	Aldıklarımız, Sattıklarımız.	3 ders saati
3	Kültürlerarası Köprü.	3 ders saati
4	Türk Dünyası.	3 ders saati
5	Birlikteyiz. Birbirimizi Tanıyoruz.	3 ders saati

Araştırma kapsamında kontrol grubunda gerçekleştirilen derslerde öğretmenin işlemekte olduğu dersler üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Kontrol grubu derslerinde sunuş stratejisi kullanılmıştır. Dersler bilgisayar ve projeksiyon kullanarak işlenmiş, yöntem olarak düz anlatım ve soru cevap teknikleri kullanılmıştır. Her konu ile ilgili önceden öğretmen tarafından hazırlanmış sunum dosyaları, ders süresince kullanılmıştır.

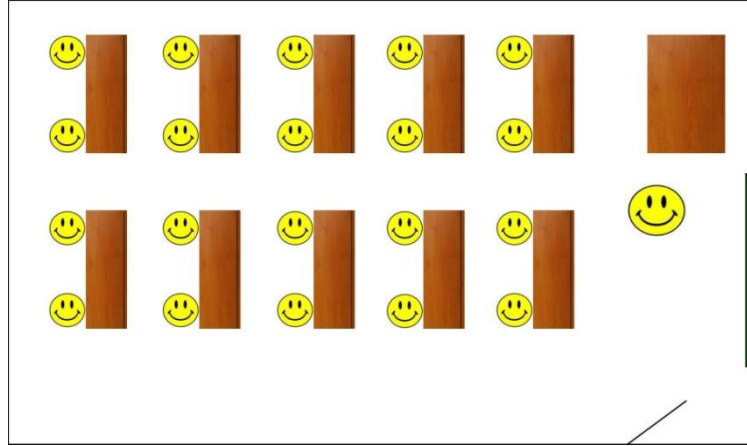
Deney Grubunda Gerçekleştirilen Uygulamalar

Erdem (2002) tarafından ortaya konulan proje hazırlama adımları, bu çalışmada temel alındığından, çalışmalardaki iş planı ona göre oluşturulmuştur. Bu süreçte gerçekleştirilen aşamalar ise şöyledir:

- 1. Kazanımlara Uygun Belirtke Tablosunun Hazırlanması:** İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’na (MEB, 2006) göre, araştırma süresince öğrencilere kazandırılması gereken “Ülkemiz ve Dünya” ünitesinin kazanımları, bu kazanımlara ilişkin üretilen performans ifadeleri ile ilgili belirtke tablosu hazırlanmıştır.
- 2. Proje Ekiplerinin ve Proje Konularının Oluşturulması:** Araştırmacı tarafından proje konuları belirlenmeden önce öğrencilerin kişisel bilgileri ve öğrenme stilleri envanter sonuçları dikkate alınarak gruplar belirlenmiştir. Proje çalışma

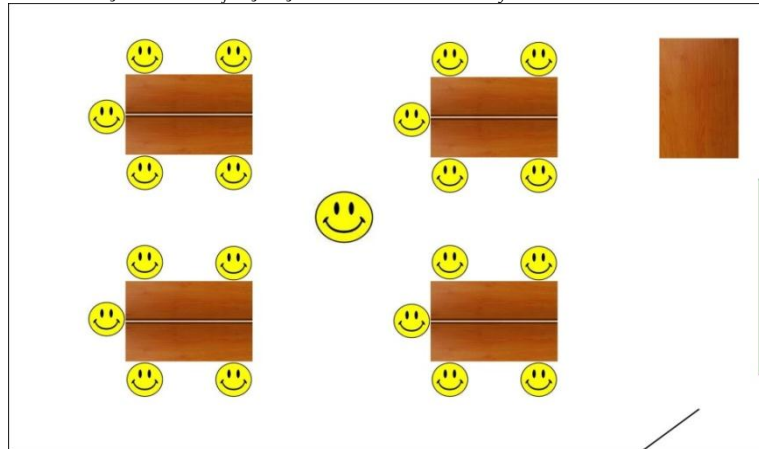
gruplarının heterojen özellikte oluşturulması amacıyla bazı ölçütler göz önünde bulundurulmuştur. Bu ölçütler Sosyal Bilgiler dersine ait not, cinsiyet ve öğrenme stilleri olarak tespit edilmiştir. Böylece oluşturulan her işbirlikli öğrenme grubunda; en az üç farklı öğrenme stiline sahip, Sosyal Bilgiler dersi notları bakımından 5, 4, 3 ve 2 notlarının grup içerisinde dengeli dağılım gösterdiği, cinsiyet dağılımının dengeli olduğu grupların oluşturulmasına dikkat edilmiştir. Bunun yanı sıra oluşturulan gruplarda, üye sayıları da mümkün olduğunca denkleştirilmeye çalışılmıştır. Çalışma için toplam 5 proje grubu oluşturulmuştur. Sınıf mevcudu 35 kişi olduğundan, proje gruplarının 7'ser kişiden oluşmasına dikkat edilmiştir. Projeler ile ilgili sorular ise grupların kimlerden oluşturulduğu sınıfa açıklanmadan önce sınıfta gerçekleştirilen bir beyin fırtınası uygulaması ile belirlenmiş ve tahtaya yazılarak gruplandırılmıştır. Bu aşamada sınıftaki öğrencilerin oturma planı Şekil 1'deki gibi gerçekleştirilmiştir.

Şekil 1: Proje Çalışmalarına Hazırlık Aşamasında Sınıf Oturma Düzeni

Araştırmacı tarafından grupların kimlerden oluştuğu açıklanmış ve grup üyelerinin bir arada oturmaları sağlanmış ve her bir gruptan kendilerine bir grup lideri seçmeleri istenmiştir. Önceden öğrencilerle birlikte belirlenen proje sorularının gruplara dağıtımı grup üyelerinin ilgileri doğrultusunda tartışma yöntemi uygulayarak belirlenmiştir. Bu çalışma esnasında ve grup çalışmalarının devam ettiği dört hafta süresince ise öğrencilerin oturma planları Şekil 2'teki gibi gerçekleştirilmiştir.

Şekil 2: Proje Çalışmaları Sırasında Sınıf Oturma Düzeni

“Ülkemiz ve Dünya” ünitesine yukarıda açıklanan kazanım ve performans göstergelerine uygun proje araştırma soruları deney grubu öğrencileriyle birlikte aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

1. Dünyada nüfus dağılımını etkileyen sebepler nelerdir? (1. kazanım ile bağlantılı olarak hazırlanmıştır)
2. Ülkemizin ithalat ve ihracat ürünlerini belirleyen özellikler nelerdir? (2. kazanım ile bağlantılı olarak hazırlanmıştır)
3. Ülkemizin konumu dünyadaki diğer Türk devletleri ile olan ilişkilerimizi nasıl etkilemektedir? (3. kazanım ile bağlantılı olarak hazırlanmıştır)
4. Türk Kızılayı'nın ülkeler arası dayanışmadaki rolü nedir? (4. kazanım ile bağlantılı olarak hazırlanmıştır)
5. Uluslar arası kültür, sanat ve spor organizasyonlarının önemi nedir? (5. kazanım ile bağlantılı olarak hazırlanmıştır)

Proje konuları ise ünite ile ilgili yukarı da belirtilen problem durumlarından yola çıkarak belirlenmiştir.

“Ülkemiz ve Dünya” ünitesi ile ilgili proje ekiplerinin üzerinde çalıştıkları konular ve oluşturulması planlanan ürün Tablo 3'te verilmiştir.

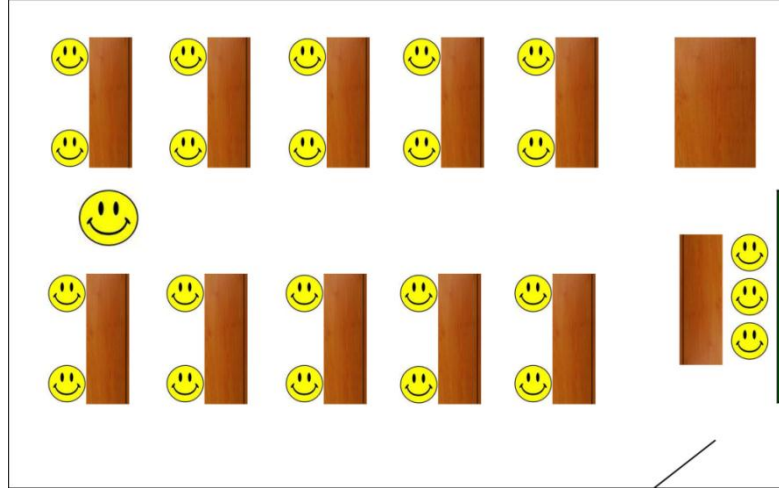
Tablo 3: Proje Gruplarının Çalışmalarına İlişkin Genel Bilgiler

Grupların Adları	Proje Konuları	Ürünler
1. Organik Sosyalciler	Kültürlerarası Köprü, Türk Dünyası.	Maket ve Turizm Broşürleri
2. Nasrettin'in Torunları	Birlikteyiz.	Drama, Röportaj ve Afiş
3. İlim, Bilim, Dilim	Aldıklarımız, Sattıklarımız.	Dış Ticaret Raporu
4. Ekodünya	Dünyanın Neresindeyiz? Kim Nerede Çalışıyor?	Pano
5. 5N-1K	Birbirimizi Tanıyoruz.	Gazete

Tablo 3'e göre, proje gruplarının çalıştığı konuların “Ülkemiz ve Dünya” ünitesinin alt konularından meydana geldiği görülmektedir. Hazırlanan projelerin ünitenin kazanımlarıyla örtüşüp örtüşmediğine ilişkin yargı, kazanımlara ilişkin olarak hazırlanmış olan belirtke tablosundan yararlanılarak verilmiştir.

- 3. Proje Hazırlama Sürecinde Öğrenci Gruplarının Çalışmaları:** Araştırmacı tarafından önceden hazırlanan bireysel proje hazırlama kılavuzu ve grup proje hazırlama kılavuzu doğrultusunda grupların çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca bu uygulamalar esnasında kullanılan ve kılavuzlarda yer alan formlar ve ölçekler bir sonraki “Uygulamada Kullanılan Formlar” başlığı altında detaylı bir şekilde açıklanmıştır.
- 4. Projelerin Tamamlanması ve Öğrencilere Çalışmalarıyla İlgili Geri Bildirim Verilmesi:** Araştırmacı tarafından hazırlanan kılavuzlar doğrultusunda beş hafta süren çalışma sonucunda tüm grupların sunumlarını sınıfta yapmaları ve proje raporlarını teslim etmeleri projelerinin tamamlandığını göstermektedir. Ayrıca grup sunumları esnasında sınıftaki öğrencilerin oturma düzeni ise Şekil 3'deki gibi gerçekleştirilmiştir.

Şekil 3: Proje Sunumları Sırasında Sınıf Oturma Düzeni

Aynı zamanda “Grup Değerlendirme”, “Grup Öz Değerlendirme” ve “Öğretmen Grup Değerlendirme” formlarının sonuçlarından yararlanılarak, öğrencilere çalışmalarını ve ilerlemeleriyle ilgili hem bireysel hem de grup olarak geri bildirim verilmiştir. Ayrıca öğrencilere, çalışmalarını için “Katılım belgesi” verilmiştir.

- 5. Deney Grubuna Sontestin Uygulanması:** Araştırmacı tarafından geliştirilen ve öntest olarak hem kontrol hem de deney grubuna uygulanan “Akademik Başarı Testi”, sontest olarak da hiç değiştirilmeden her iki gruba uygulanmış ve sonuçlar hem öğrencilere geri bildirim olarak yansıtılmış hem de araştırma verisi olarak kullanılmıştır.
- 6. Proje Gruplarından Seçilen Öğrencilerle Görüşmelerin Gerçekleştirilmesi:** Araştırmacı tarafından geliştirilen “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” çerçevesinde ve belirlenen kriterler doğrultusunda gönüllü olan öğrencilerle mülakat gerçekleştirilmiştir. Mülakat esnasında araştırmacı tarafından görüşme, ses kayıt cihazı (öğrencilerden müsaade alınarak) ve bazı notlar tutularak kayıt altına alınmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt probleminde PDÖY'nin uygulandığı deney grubu ile müfredata uygun öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubunun akademik başarıları arasında anlamlı düzeyde farklılık olup olmadığı araştırılmıştır.

Birinci alt problemi araştırmak amacıyla uygulanan PDÖY'nin öğrencilerin akademik başarılarına etkisini ölçmek amacıyla elde edilen başarı testi puanlarına tekrarlı ölçümler için çift yönlü varyans analizi (two way ANOVA for repeated measures) uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar betimsel ve kestirimsel istatistik sonuçları olarak iki bölümde incelenmiş, betimsel istatistik ile ilgili olan veriler Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin Akademik Başarı Testinden Aldıkları Öntest-Sontest Puanlarının Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Grup	Öntest			Sontest		
	N	\bar{X}	Ss	N	\bar{X}	Ss
Deney	35	16,12	4,02	35	21,42	4,46
Kontrol	32	16,09	4,91	32	21,19	5,45

Tablo 4'te, araştırmaya katılan deney ve kontrol grubu öğrencilerinin İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "Ülkemiz ve Dünya" ünitesine yönelik hazırlanmış Akademik Başarı Testi'nden aldıkları öntest ve sontest puanlarının ortalama ve standart sapma değerleriyle ilgili bilgilere yer verilmiştir. Buna göre deney grubu öğrencilerinin öntest başarı puan ortalamalarının ($\bar{X}=16,12$) ve sontest başarı puan ortalamalarının ($\bar{X}=21,42$) olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin ortalama başarı puanları ise öntestte ($\bar{X}=16,09$) ve sontestte ($\bar{X}=21,19$) olmuştur. Verilere bakarak hem öntest hem de sontest puanlarının her iki grupta birbirine oldukça yakın olduğu, gruplar bazında sontestler lehinde bir artış olduğu görülmektedir.

ANOVA testinin gerçekleştirilebilmesi için bu testin temel varsayımı olan varyansların homojenliği testi yapılmış ve sonucu 0.08 bulunmuştur. Elde edilen bu değer 0.05'ten büyük olması nedeniyle varyansların homojen olduğu görülmüştür.

Uygulama sonucunda elde edilen Akademik Başarı Testi'ne yönelik öntest ve sontest puanlarına ilişkin çift yönlü varyans analizi (Two-way Anova) sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Öğrencilerin Akademik Başarı Testi Öntest ve Sontest Başarı Puanlarına İlişkin Çift Yönlü ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	46020,235	63			
Grup (Deney/Kontrol)	44759,395	1	44759,395	1835,027	0.00*
Hata	1260,840	62	20,336		
Gruplarıçi	2125,583				
Ölçüm (Öntest-Sontest)	864,403	1	864,403	42,506	0.00*
Grup*Ölçüm	0,340	1	0,340	0,017	0.89
Hata	1260,840	62	20,336		
Toplam	48185,818	125			

*p≤.05

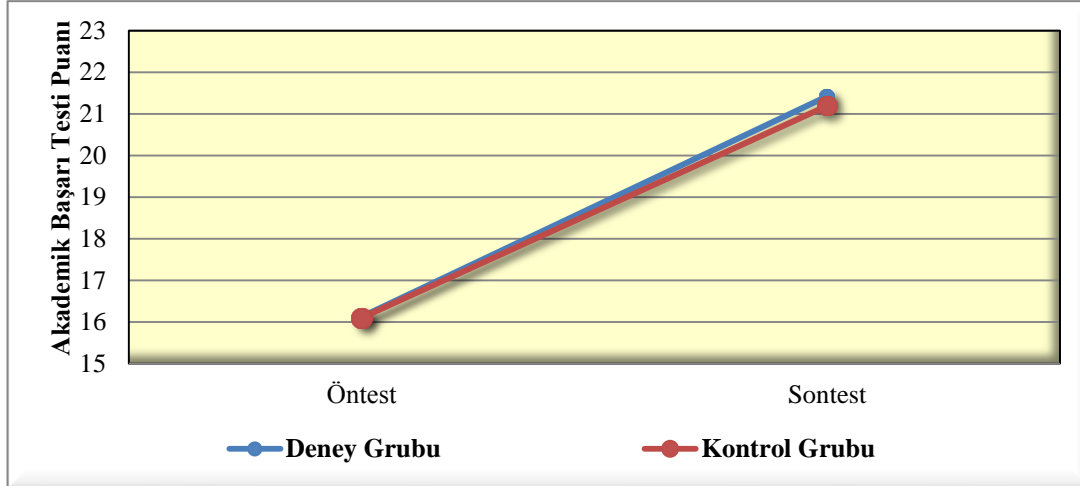
Tablo 5 incelendiğinde, PDÖY kullanılarak ders işlenen deney grubu ve müfredatın gerektirdiği doğrultuda ders işlenen kontrol grubu öğrencilerinin öntest ve sontest toplam başarı puanları arasında anlamlı bir fark vardır [F(1835,027)=0.00; p≤.05]. Dolayısıyla, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi akademik başarı testi puanlarının ölçüm ayrımı yapmaksızın farklılaştığı görülmektedir.

Tablo 5'ten öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi öntest ve sontest ortalama başarı puanları arasında anlamlı farklılığın olduğu anlaşılmaktadır [F(42,506)=0.00; p≤.05]. Bu bağlamda öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi akademik başarı puanlarının grup ayrımı yapmaksızın, uygulanan öğretim yaklaşımına göre değiştiği ifade edilebilir.

Tablo 5'teki verilere göre, iki ayrı deneysel işleme maruz kalan öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi akademik başarı puanlarının uygulama sürecinde (deney öncesinden deney sonrasında) anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Diğer bir anlatımla farklı işlem gruplarında olmakla (deney-kontrol) tekrarlı ölçümler faktörlerinin (öntest - sontest) Sosyal Bilgiler dersi başarısı üzerindeki ortak etkilerinin anlamlı olmadığı bulunmuştur [F(0,017)=0.89; p≤.05]. Bu bulgudan hareketle öğretim yaklaşımının öğrencilerin akademik başarı testi puanlarına etkide bulunmadığı söylenebilir. Ayrıca PDÖY ile öğretimin geleneksel öğretim yöntemlerine göre Sosyal Bilgiler dersinde öğrenci başarısını artırmadığı ifade edilebilir.

Deney ve kontrol grubunun Akademik Başarı Testi öntest ve sontestlerinden aldıkları puanlar Grafik 1'de verilmiştir.

Grafik 1: Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Öntest ve Sontest Akademik Başarı Testi Puanları

Elde edilen bulgular, PDÖY'nin uygulandığı deney grubu ile müfredata uygun öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı puanlarını artırmada eşit düzeyde etki yaptıklarını göstermektedir. Yani deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarı puanları birbirlerine göre farklılık göstermemektedir. Başka bir ifadeyle, uygulanan deneysel işlemin bir sonucu olarak öğrencilerin akademik başarıları değişmemiştir. Bu durum, PDÖY ile işlenen derslerin diğer yöntem ve tekniklerin kullanıldığı derslere göre öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu bir etki göstermediğini ortaya koymaktadır. Proje çalışmaları öğrencilerin becerileri üzerine odaklandığından, bilgiyi ölçmek için hazırlanan Akademik Başarı Testi puanlarında anlamlı bir etki oluşturmamıştır.

Literatür incelendiğinde, Coşkun (2004), Eğitim (2004), Lou (2004), Gültekin (2005), Yılmaz (2006), Cengizhan (2007), Fırat (2008), Koç (2008) ve Memişoğlu (2008) tarafından yapılan çalışmalarda PDÖY'nin geleneksel yöntemle göre öğrencilerin derse yönelik akademik başarısını arttırmada etkili olduğu bulunmuştur. Bunun yanında, Doğramacı (2004), Karakuş (2004) ve Çiftçi (2006) tarafından yapılan araştırmalar ise PDÖY'nin derse yönelik akademik başarıyı arttırmada etkili olmadığını tespit edilmiştir. Yapılan araştırmalarda genel olarak proje çalışmalarının öğrenci başarısını arttırdığına ilişkin bulgular çoğunluktadır. Fakat bu araştırmada elde edilen bulgular ikinci grubu desteklemektedir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt probleminde PDÖY'nin uygulandığı deney grubu ile müfredata uygun öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubunun Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları arasında anlamlı düzeyde farklılık olup olmadığı araştırılmıştır.

İkinci alt problemi araştırmak amacıyla uygulanan PDÖY'nin öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarına olan etkisini ölçmek amacıyla elde edilen tutum ölçeği puanlarına tekrarlı ölçümler için çift yönlü varyans analizi (two way ANOVA for repeated measures) uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar betimsel ve kestirimsel istatistik sonuçları olarak iki bölümde incelenmiş, betimsel istatistik ile ilgili olan veriler Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Öğrencilerin SBDYTÖ'den Aldıkları Öntest-Sontest Puanlarının Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Grup	Öntest			Sontest		
	N	\bar{X}	Ss	N	\bar{X}	Ss
Deney	35	4,30	0,43	35	4,77	0,24
Kontrol	32	4,28	0,39	32	3,90	0,56

Tablo 6’da, araştırmaya katılan deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeğinden aldıkları öntest ve sontest puanlarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleriyle ilgili bilgilere yer verilmiştir. Buna göre deney grubu öğrencilerinin öntest tutum puan ortalamalarının ($\bar{X}=4,30$) ve sontest tutum puan ortalamalarının ($\bar{X}=4,77$) olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin ortalama tutum puanları ise öntestte ($\bar{X}=4,28$) ve sontestte ($\bar{X}=3,90$) olmuştur. Verilere bakarak hem öntest hem de sontest puanlarının ortalamasının üzerinde ve olumlu olduğu, gruplar bazında değişiklikler olduğu görülmektedir.

ANOVA testinin gerçekleştirilebilmesi için bu testin temel varsayımı olan varyansların homojenliği testi yapılmış ve sonucu 0.11 bulunmuştur. Elde edilen bu değer 0.05’ten büyük olması nedeniyle varyansların homojen olduğu görülmüştür.

Uygulama sonucunda elde edilen başarı testine yönelik öntest ve sontest puanlarına ilişkin çift yönlü varyans analizi (Two-way Anova) sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Öğrencilerin SBDYTÖ Öntest ve Sontest Puanlarına İlişkin Çift Yönlü ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	1579497,742	63			
Grup (Deney/Kontrol)	1569498,700	1	1569498,700	9731,824	0.00*
Hata	9999,042	62	161,275		
Gruplarıçi	13469,63	64			
Ölçüm (Öntest-Sontest)	361,075	1	361,075	2,868	0.09
Grup*Ölçüm	5303,513	1	5303,513	42,129	0.00*
Hata	7805,042	62	125,888		
Toplam	1592967,372	127			

*p≤.05

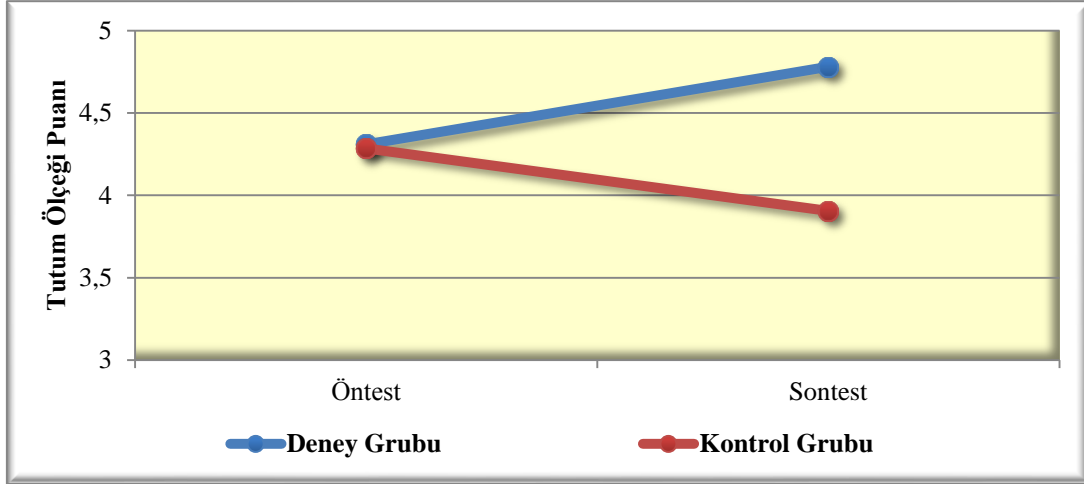
Tablo 7 incelendiğinde, PDÖY kullanılarak ders işlenen deney grubu ve müfredatın gerektirdiği doğrultuda ders işlenen kontrol grubu öğrencilerinin öntest ve sontest toplam tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır [$F(9731,824)=0.00$; $p\leq.05$]. Dolayısıyla, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum puanlarının ölçüm ayrımı yapmaksızın farklılaştığı görülmektedir.

Tablo 7’den, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi öntest ve sontest ortalama tutum puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı anlaşılmaktadır [$F(2,868)=0.09$; $p\leq.05$]. Bu bağlamda öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği puanlarının grup ayrımı yapmaksızın, uygulanan öğretim yaklaşımına göre değişmediği ifade edilebilir.

Tablo 7’deki verilere göre iki ayrı deneysel işleme maruz kalan öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi tutum puanlarının uygulama sürecinde (deney öncesinden deney sonrasına) anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Diğer bir anlatımla farklı işlem gruplarında olmakla (deney-kontrol) tekrarlı ölçümler faktörlerinin (öntest-sontest) Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları üzerindeki ortak etkilerinin anlamlı olduğu bulunmuştur [$F(42,129)=0.00$; $p\leq.05$]. Bu bulgudan hareketle öğretim yaklaşımının öğrencilerin tutum puanlarına etkide bulunduğu söylenebilir. Ayrıca PDÖY ile öğretimin müfredatın gerektirdiği öğretim yaklaşımına göre Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin derse yönelik tutumlarını artırdığı ifade edilebilir.

Deney ve kontrol grubunun Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği öntest ve sontestlerinden aldıkları puanlar Grafik 2’de verilmiştir.

Grafik 2: Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Öntest ve Sontest Tutum Puanları

Elde edilen bulgular, PDÖY'nin uygulandığı deney grubu ile müfredata uygun öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin tutum puanlarını artırmada farklı düzeyde etki yaptıklarını göstermektedir. Yani deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin tutum puanları birbirlerine göre farklılık göstermektedir. Başka bir ifadeyle, uygulanan deneysel işlemin bir sonucu olarak öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları değişmiştir. Bu durumun nedeninin PDÖY ile öğrencilerin eğlenerek öğrendiği ve bunun derse yönelik olumlu tutum geliştirmelerine katkıda bulunduğu şeklinde belirtilebilir.

Literatür incelendiğinde, Coşkun (2004), Eğitim (2004), Karakuş (2004), Gültekin (2005), Yılmaz (2006), Koç (2008), Memişoğlu (2008), Ada, Baysal ve Kadioğlu (2009) ve Kayıran (2009) tarafından yapılan çalışmalarda da PDÖY'nin geleneksel yöntemle göre öğrencilerin derse yönelik tutumlarını olumlu yönde arttırmada etkili olduğu bulunmuştur. Bunun yanında, Demirel ve diğerleri (2001) ile Çiftçi (2006)'nin yaptığı araştırmalarda PDÖY'nin öğrencilerin derse yönelik tutumunu olumlu bir yönde etkilemediği tespit edilmiştir. Yapılan araştırmalarda genel olarak proje çalışmalarının öğrenci tutumunu olumlu yönde etkilediğine ilişkin bulgular çoğunluktadır. Bu araştırmada elde edilen bulgular birinci grubu desteklemektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgularından elde edilen verilere göre, PDÖY ile ders işlenen deney grubu ve Sosyal Bilgiler öğretmeninin tercih ettiği yaklaşımla ders işlenen kontrol grubunun "Ülkemiz ve Dünya" ünitesine yönelik akademik başarı testinden elde edilen öntest ve sontest toplam başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Diğer bir anlatımla deney ve kontrol grubunun her ikisinde de başarı puanı açısından deneysel işlem süreci sonunda işlem öncesine göre farklılık olduğu, ancak bu farklılığın hem deney grubunda hem de kontrol grubunda eşit bir şekilde gerçekleştiği, PDÖY'nin öğretmenin tercih ettiği öğretim yöntemlerine göre Sosyal Bilgiler dersinde öğrenci başarısını eşit derecede artırdığı sunucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca ulaşılmasında uygulama yapılan okulun ve öğrencilerin seviyelerinin yüksek olmasının etkili olabileceği düşünülmüştür. Bu nedenle benzer çalışmaların tekrar ve farklı okullarda yeniden gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin elde edilen bulgularından PDÖY ve Müfredat Yaklaşımı'nın öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumlarını artırmada farklı

etkilere sahip olduğunu göstermiştir. Elde edilen bulgular; PDÖY'nin kullanıldığı deney grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumlarında olumlu yönde; müfredatın gerektirdiği yöntemle ders işlenen kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumlarında ise olumsuz yönde bir değişim meydana geldiğini göstermiştir. Buradan hareketle, PDÖY'nin Sosyal Bilgiler dersine karşı öğrenci tutumlarını olumlu yönde etkilediği, müfredatın gerektirdiği yöntemlere göre gerçekleştirilen ders uygulamalarının öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumlarını olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenci tutumlarındaki bu olumlu değişim, PDÖY'nin uygulanmasının önemini altını çizmektedir.

Öneriler

1. Proje çalışmalarının başından sonuna kadar çok iyi planlanması gerekmektedir. Bu nedenle proje çalıştırmak isteyen öğretmenlere önemli bir sorumluluk düşmektedir. Hatta bu planlamada her öğrenciye ayrılacak zaman da belirlenmelidir.
2. Sadece sınıfta değil, ders dışı zamanlardaki çalışmalarının denetlenmesi çalışmaların verimini önemli ölçüde arttıracaktır. Öğrencilerin katılımıyla oluşturulan bir e-posta grubu, her haftanın değerlendirmesi, bir sonraki haftada yapılacakların ayrıntılı bir şekilde duyurulması, soru cevaplanması, kaynak ve malzeme ihtiyaçlarına yönelik karşılaşılan sorunların çözülmesi ve çalışmaların izlenmesi amacıyla kullanılabilir.
3. Millî Eğitim Bakanlığı, PDÖY uygulamalarının ülkemizin her seviyedeki okulunda uygulanabilmesini kolaylaştırmak için bir uygulama yönergesi hazırlamalı, öğretmenleri bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirilmelidir.
4. Gelecek araştırmalar farklı başarı testleri kullanılarak gerçekleştirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Ada, S., Baysal, N. B. ve Kadioğlu, H. (2009). Projeye dayalı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumlarına ve görsel sunu uygulamalarına etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (3), 89-96.
- Anliak, Ş., Yılmaz, H. ve Beyazkürk, D. ğ. (2008). Okulöncesinde ve ilköğretimde proje yaklaşımı ve uygulama aşamaları. *Millî Eğitim Dergisi*, Sayı 179. 101-112.
- Başbay, A. (2006). Basamaklı öğretim programıyla desteklenmiş proje tabanlı öğrenmenin sürece, öğrenen ve öğretmen görüşlerine etkisi. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Buck Institute for Education (2006). PBL handbook, (Overview of what is project based learning?) Web: <http://www.bie.org/pbl/pblhandbook/intro.php#standards> adresinden 22 Ocak 2010 tarihinde alınmıştır.
- Blumenfeld, P. C., Krajcik, J. S., Marx, R. W. and E. Soloway. (1994). Lessons learned: A collaborative model for helping teachers learn project based instruction. *Elementary School Journal*, 94, 539-551.
- Cengizhan, S. (2007). Proje temelli ve bilgisayar destekli öğretim tasarımlarının; bağımlı, bağımsız ve iş birlikli öğrenme stillerine sahip öğrencilerin akademik başarılarına ve öğrenme kalıcılığına etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Yaz 2007, 5 (3), 377-401. Web: http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2007_cilt5/sayi_3/377-403.pdf adresinden 12 Ağustos 2010 tarihinde alınmıştır.
- Çiftçi, S. (2006). Sosyal Bilgiler öğretiminde proje tabanlı öğrenmenin öğrencilerin akademik risk alma düzeylerine, problem çözme becerilerine, erişilerine, kalıcılığa ve tutumlarına etkisi. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Coşkun, M. (2004). Coğrafya öğretiminde proje yaklaşımı. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 99-107.
- Demir, S. B. ve Akengin, H. (2010). Sosyal bilgiler dersine yönelik bir tutum ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *E-uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1 - Yaz 2010, ss.26-40. Web: <http://academia.edu.documents.s3.amazonaws.com/1787645/20-110-1-PB.pdf> adresinden 3 Eylül 2010 tarihinde alınmıştır.
- Demirel, Ö., Baçbay, A., Uyangör, N., Bıyıklı, C. (2001). Proje tabanlı öğrenme modelinin öğrenme sürecine ve öğrenci tutumlarına etkisi. *X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirisi (7-9 Haziran 2001)*, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Demirhan, C. (2002). Program geliştirmede proje tabanlı öğrenme yaklaşımı. *Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Doğramacı, N. (2004). Proje tabanlı öğrenme modelinin uygulandığı gruplarda akran değerlendirilmenin geçerliği (İlköğretim 3. sınıf). *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Eğitim, S. (2004). Sosyal Bilgiler öğretiminde proje tabanlı öğrenme yaklaşımının akademik başarıya ve tutuma etkisi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Erdem, M. (2002). Proje tabanlı öğrenme, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22: 172-179.
- Firat, Ş. (2008). İlköğretim 4. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik akademik başarıları üzerinde proje tabanlı öğrenme yaklaşımının etkisi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

- Girgin, A. (2003). Proje temelli öğrenme yönteminin özel konya esentepe ilköğretim okulu tarafından uygulanmasına yönelik bir değerlendirme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Gültekin, M. (2005). İlköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde proje tabanlı öğrenmenin öğrenme ürünlerine etkisi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 5(2), 517-556.
- Karakuş, M. (2004). İlköğretim dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersinde proje yaklaşımı öğretimin öğrencilerin sorun çözme becerilerine, tutumlarına, akademik başarılarına ve kalıcılığa etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Katz, L. (1994). The project approach. Urbana,IL: ERIC digest. ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education. ERIC Document Reproduction Service No. ED: 368509.
- Kayıran, T. (2009). Çoklu zekâ destekli proje tabanlı öğrenme yönteminin sosyal bilgiler dersinde akademik başarı, tutum ve kalıcılığa etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Koç, Ş. (2008). Çoklu zekâ kuramına dayalı olarak gerçekleştirilen proje tabanlı öğrenmenin öğrencilerin 7. sınıf sosyal bilgiler dersindeki tutum ve erişilerine etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Korkmaz, H. (2002). Fen eğitiminde proje tabanlı öğrenmenin yaratıcı düşünme, problem çözme ve akademik risk alma düzeylerine etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kurak, D. (2009). İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin yaptığı proje çalışmalarının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Lou, Y. (2004). Learning the solve complex problems through between group collaboration in project based online courses. Distance Education, 25,1, pp.49-66.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2006). Sosyal bilgiler 6. – 7. sınıflar öğretim programı. Ankara: TTKB Yayınları.
- Memişoğlu, H. (2008). Sosyal bilgiler öğretiminde proje tabanlı öğrenme yaklaşımı. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, C. ve Dilek, D. (2002). Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Uzuntiryaki, E., Bilgin, İ. ve Geban, Ö. (2003). The effect of learning styles on high school students' achievement and attitudes in chemistry. Annual Meeting of the National 192 Association for Research in Science Teaching, Philadelphia, PA, (ERIC Document Reproduction Service No. ED 475 483).
- Waks, L. J. (1997). The project method in post industrial education. Journal of Curriculum Studies, 29 (4), 391-406.
- Yılmaz, O. (2006). İlköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde proje tabanlı öğrenmenin öğrenenlerin akademik başarıları, yaratıcılıkları ve tutumlarına etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

The Effect of Project Based Learning Approach to the Students' Achievements and Attitudes in Social Studies Teaching

Talip Öztürk²

Summary

Introduction

The aim of this research is to determine whether the project based learning approach is effective on students' academic achievements and attitudes towards the Social Studies lesson about the process in teaching "Our Country and the World" learning unit in Social Studies lesson. The sub-questions of the research determined as below;

1. Do the academic achievement test scores of the students in the experimental group in which project-based learning approach used, differ significantly from the control group students' scores in terms of groups (experimental-control), measure (pretest-posttest) and their joint impact in social studies lessons' "Our Country and the World" unit?
2. Do the attitude scale scores of the students in the experimental group in which project-based learning approach used, differ significantly from the control group students' scores in terms of groups (experimental-control), measure (pretest-posttest) and their joint impact in social studies lessons' "Our Country and the World" unit?

Methodology

The attendants of the research are the students of 6/B (experimental group) and 6/A (control group) classes in Demirlibağçe Primary School in Mamak district of Ankara province during the spring semester of 2010-2011 educational year. The study consisted of 2x2 pre-test post-test control group design. "Our Country and the World" learning unit was taught by conducting Project based learning approach in experimental group and the same learning unit was taught by using the approach which Social Studies curriculum requires. "Student Project Guide", "Group Project Guide" and "Teacher Project Guide" was compiled from other similar researches in order to help students out during project works. The research was conducted at the time when "Our Country and the World" learning unit was planned according to "Social Studies Curriculum Annual Plan" and two-week time was spent to collect data by pre-test, post-test. "Personal Information Form" and "Grasha-Reichmann Learning Styles Scale" were used in the process of comprising project study groups. "Attitude Scale towards the Social Studies Course" was applied as pre-test and post-test. The data gathered was analyzed by using SPSS 18.0 statistical package program. Statistical significance level was determined as 0,05.

Findings: According to the data obtained from the research findings related to the first sub-problem, although academic achievement test scores were statistically and significantly different between pretest and posttest, there is no difference between the experimental and the control groups' academic achievement test scores. This finding addresses that project based learning has no affect on learners' academic achievement levels.

And data obtained from the research findings related to the second sub-problem, attitude scale scores were statistically and significantly different between pretest and posttest, and also between the experimental and the control group. This finding addresses that project based learning affects learners' attitudes in a positive manner.

² Assoc. Professor, Ordu University, ozturk_talip@hotmail.com

Recommendations

Recommendations for the implementers to take into consideration about applying project based learning approach and to researchers for further research were given as below;

1. Project activities need to be planned very well from beginning to end. Therefore, teachers who run the project have important responsibilities.
2. Teacher should increase the usage of extra-curricular activities to monitor the students' works. An e-mail group, which facilitates the participation of students, evaluation of each week, next week announces in detail, answering questions, solving problems encountered in resource and material needs, might be used.
3. Ministry of Education should facilitate applications of project based learning applications in schools of our country.
4. There should be further researches which direct other achievement tests to the students.